Nr. 6 Poznań, 9 lutego 1926 Rok VI.

RYNEK METALOWY I MASZYNOWY

Pierwszy polski tygodnik dla przemysłu i handlu branży żelaza, maszyn, metali, materjałów budowlanych oraz pokrewnych branż.

ORGAN ZWIĄZKU HANDLARZY MASZYN ROLNICZYCH NA ZACHODNIĄ POLSKĘ.
ORGAN ZWIĄZKU KUPCÓW BRANŻY ŻELAZA NA ZACHODNIĄ POLSKĘ.

Wychodzi tygodniowo
Abonament kw. 3½ złp.
Dla Gdańska i Niemiec 3½ guld.
Dla Ameryki 1 dolar kwartalnie

REDAKCJA i ADMINISTRACJA:
Poznań, ul. Wielka 10 — Telefon 2277
Konto czekowe P. K. O. w Poznaniu nr. 202796

Ceny ogłoszeń: 1/1 str. 100 zł., 1/2 str. 60 zł., 1/4 str. 35 zł., 1/8 20 zł., 1/16 str. 10 zł.
Ogłoszenia na okładce z dopłatą.
Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań
Przy wszelkich kwestiach spornych jest miarodajny sąd powiatowy w Poznaniu

Położenie niemieckiego przemysłu metalurgicznego w grudniu.

Wobec depresji panującej od dłuższego czasu w naszym przemyśle metalowym, nie od rzeczy będzie przypatrzeć się w przeciwstawieniu sytuacji, z jaką walczy obecnie przepotężny nasz konkurent niemiecki. W oparciu na oficjalnych relacjach Związków przemysłu wyrobów żelaznych i stalowych, zaostrzająca się w grudniu 1925 coraz bardziej już i tak ciężka sytuacja, przedstawiała się następująco:

Wpływ ogólnego kryzysu gospodarczego w Niemczech, odbijający się ujemnie na całokształcie życia produkcyjnego dał się w grudniu przemysłowi wytworów żelaznych i stalowych jeszcze bardziej we znaki. Zmniejszająca się ilość zamówień, chroniczny wprost brak gotówki i kapitałów obrotowych, zniewalał liczne fabryki do dalszego przeprowadzania redukcji lub całkowitego zamykania fabryk na czas nieograniczony, wskutek czego ilość bezrobotnych wzrastała z każdym dniem. Ponieważ korzenie przesilenia i zastoju sięgają coraz głębiej, również i na polu handlu, wypadki upadłości mnożą się jak grzyby po deszczu, zaś sądy zasypywane bywają tak ze strony przemysłowców, jak i kupców, wnioskami o zaprowadzenie nadzoru sądowego. Ciężkie położenie średniego i małego przemysłowca i kupca wpycha siłą faktu w niezmierne trudności również wielki przemysł, którego zdolność kredytowa w tych warunkach zmalała do zera.

Mimo zmniejszenia przez rząd na rok bieżący ciężarów podatkowych i świadczeń fiskalnych na rzecz państwa i gminy, zorganizowany przemysł i handel omawianej branży narzeka, że ciężary te w połączeniu z obowiązkami, wynikającemi z ustawodawstwa socjalnego oraz na rzecz dokształcającego szkolnictwa zawodowego, są jeszcze znacznie za wysokie i poczęści przerastają zdolność płatniczą poszczególnego podatnika. W sferach miarodajnych kryzys obecny nie uważają za przejściowy, lecz przeciwnie przeważa przekonanie, że trudno przewidzieć jego koniec, względnie określić choćby tylko odprężenie, wskazujące na lepszą konjunkturę.

Silnie rozwinięty w Niemczech przemysł drobnych wyrobów z żelaza i stali, reprezentowany przez liczne średnie i mniejsze przedsiębiorstwa wytwórcze, a całość zdana przeważnie na eksport tychże wyrobów, przeżywa obecnie bodaj najcięższe chwile ostanich lat powojennych. Wytwórnie te przekonywują się, że ich do niedawna jeszcze wysoka zdolność konkurencyjna na rynkach zewnętrznych cofnęła się i to rzekomo dla tego, że równe gałęzie produkcyjne innych krajów nie są do tego stopnia obarczone świadczeniami fiskalnemi i publicznemi, jak przemysł niemiecki. Ostatnio zauważony spadek walut niektórych krajów eksportujących drobne wyroby żelazne (n. p. Polski przyp. red.) zwiększył liczbę konkurentów, zabiegających o zbyt swoich wytworów na rynkach obcych, co przemysł niemiecki niestety również dotkliwie odczuwa.

Zorganizowany przemysł niemiecki tej kategorji produkcyjnej jak niemniej ogół metalurgicznego przemysłu, którego egzystencja i rozwój uzależnionemi są od możliwości wywozowych, domagają się przeto w swych postulatach od rządu co rychlejszego ukończenia pertraktacji o traktaty handlowe z różnemi krajami, z któremi niemal bezproduktywnie konferuje się już od dłuższego czasu. Przy nawiązywaniu traktatów zważać jednakże należy na to, ażeby wysokie cła importowe odnośnych państw nagiąć możliwie do norm stwarzających dla produkcji niemieckiej korzystną konjunkturę wywozową.

Niemiecki przemysł narzędziowy, w stosunku do innych działów wytwórczości metalowej, przeżywa niechybnie najcięższy kryzys, to też w tej gałęzi zauważa się największą martwotę, szereg poważnych zakładów zamknęło swe podwoje, inne ograniczają produkcje i czas pracy. Wpływy gotówkowe nie wystarczają w licznych wypadkach na pokrycie pensji, poborów urzędników, robotników oraz na podatki. Mnożące się natomiast protesty wekslowe i upadłości odbiorczych firm handlowych, utrudniają do reszty nieznośne położenie. W handlu eksportowym brak było w grudniu jakiegokolwiek ożywienia. Horoskopy na najbliższą przyszłość są zachmurzone i niepewne.

Fabrykanci drobnych wyrobów żelaznych i ze stali twierdzą, że w obecnym czasie przemysł ten pracuje na to, ażeby z biedą uporać się z wydatkami na podatki, świadczenia socjalne i na procenta drogich, niedostatecznych kredytów. Pod działaniem tych stosunków, ceny nie są stałemi, wobec często zachodzącej konieczności sprzedaży towarów poniżej kosztów dla zdobycia gotówki i utrzymania się na powierzchni.

Stosunki te o ile nie są gorszemi, nie wiele różnią się od warunków, jakie obecnie przeżywa i nasz rodzimy przemysł metalurgiczny. **P-wicz.**

U źródeł kryzysu gospodarczego.

Miast ustępować, kryzys gospodarczy potężnieje z dnia na dzień: coraz więcej wytwórni i pracowni zamyka się lub redukuje pracę, bez nadziei rychłej reaktywizacji tejże. Fala bezrobocia wzbiera i staje się coraz groźniejszą. Czas najwyższy, by przedsiębiorcy, robotnicy i rząd silnemi dłońmi ujęli ster nawy gospodarczej i prowadzili ją drogami bezpiecznemi. Położenie obecne jest takie, że jedynie drogą poświęcenia ogółu — wszystkich warstw da się osiągnąć polepszenie.

Na źródła zła tylokrotnie zewsząd już wskazywano, a dziś, kto dobrej woli i bez partyjnego uprzedzenia zapatruje się na tę kwestję, przyzna im słuszność.

Pierwszym powodem niedomagania naszego gospodarczego — jest zanik kapitałów — gotówki obrotowej — który zawdzięczamy inflacji i deprecjacji marki polskiej. Jej skutkiem bezpośrednim zaś niemożliwość otrzymania kredytu oraz zmniejszenie się siły pokupna u konsumentów.

Drugą przyczyną jest sanacja waluty na zbyt wysokim parytecie oraz racjonalizacja przemysłu bez obniżenia cen produktów; owocem tego zastój w zbycie i magazynowanie przymusowe wyrobów i dalsze bezprocentowe uwięzienie kapitałów obrotowych. Na zewnątrz skutek tej drugiej przyczyny przedstawia się jako nadprodukcja, której rynek konsumcyjny nie może spotrzebować. Popyt wielki wprawdzie — ale na rzeczy tańsze — podaż jeszcze większa ale na przedmioty droższe — pokup minimalny i przymus magazynowania wyrobów, lub pozbywania ich się ze stratą, czyli sprzedaż dumpingowa.

Trzecie źródło wzmagania się kryzysu leży w rządowej polityce gospodarczej i handlu tak wewnętrznym jak zewnętrznym. Raptowne przerzucanie się na oślep to w objęcia najszerszego liberalizmu handlowego to znowu w najostrzejszej formie protekcjonizm celny, jakiego byliśmy świadkami w roku 1925, dobiły ostatecznie przemysł i kupiectwo. Liberalizm celny bowiem pierwszych siedmiu miesięcy odprowadził nie tylko polskie złote, ale także polskie złoto zagranicę; nie zdołał jednak doprowadzić do równi gospodarczej czyli do wyrównania cen krajowych z cenami zagranicznemi. W momencie zaś zamknięcia granic wolnemu przywozowi, polski przemysł już był zbyt osłabiony, by natychmiast mógł był podjąć pracę.

Nie mniej zabójczo wpływają na nasz przemysł zbyt wygórowane ciężary podatkowe i opłaty wszelkiego rodzaju. Trudno by stan gospodarczy krajowy się poprawiał, jeżeli musi odstępować na rzecz podatków i opłat prawie 40% swego dochodu.

Ogólnemu brakowi kapitału i kredytu niezaradzi się jedynie pożyczkami zagranicznemi, przeciwnie jak na nasze stosunki, o ile pożyczki zagraniczne nie będą większe, długoterminowe i tanie, muszą siłą rzeczy przyspieszyć naszą ruinę gospodarczą. Widzieliśmy to w ostatnim roku, że każdy okres spłaty długów i pożyczek zagranicznych wywoływał zachwianie się waluty złotego. Nie były jedynym powodem oscylacji złotego, ale w tym zespole odgrywały one ważną rolę. Jeżeli pożyczka niema być grobem dłużnika, musi zwrot jej być wysunięty tak daleko, by dłużnik zdołał z czystych dochodów swego interesu tyle odrzucić, ile wynosi realny jej walor. Do tego Polska jedynie po kilkudziesięciu dopiero latach może dojść. Bo chociaż bogata i zasobna w dostatki naturalne, przemysłowo jest tak nierównomiernie rozwinięta, że długie zejdą lata, nim jako równa wejdzie w kupiecko-przemysłowy koncern krajów zachodnich.

W Polsce musimy zatem wziąć się do usunięcia braku kapitału i kredytu drogą wewnętrzną, to znaczy dopomóc tworzeniu się kapitałów wewnętrznych. W tym celu pierwszym środkiem jest oszczędność powszechna i pohamowanie ogólnej chęci prędkiego dorobienia się majątku. Ulec musi reformie i system naszej bankowości. O tak drogich kredytach jak 20—30% w stosunku rocznym, niemoże ostać się ani wielki ani drobny przemysł.

Siłę kupna konsumentów trzeba wzmocnić obniżką cen artykułów. W inny sposób nie możliwem jest poprawić stosunek popytu i podaży. — Obniżenie cen możliwe będzie tylko przy potanieniu surowców. Do tego wielce przyczynić się może i powinna państwowa polityka celna i handlowa.

Że podatki płacić trzeba: to nic dziwnego, i rzecz to nieunikniona. Ale podatki powinny być słusznie rozłożone: wszyscy korzystają z dobrodziejstw państwa, niech też wszyscy wedle możności ciężary państwowe ponoszą. Nasze prawodawstwo nosi zbyt jaskrawe cechy partyjności zaściankowej pod tym względem. Ofiarowanie interesów jednych — choćby nawet miljardowych przedsiębiorstw i przemysłów — na korzyść małych, musi się mścić.

Pracodawcy i pracobiorcy niech pilnują swoich interesów: nikt im prawa do własnej obrony nie odmawia. Ale upieranie się przy maksimum swoich uprawnień, gdy gmach dobra narodowego i gospodarki krajowej w gruzy się sypie — uważać trzeba za politowania godne krótkowidztwo, albo też karygodne zdradzanie interesów państwa.

Rząd powinien rządzić, prowadzić naród, a nie pozwalać się redukować i obniżać do roli igraszki rozcietrzewionych partyj. Do czego prowadzi słabe i chwiejne postępowanie rządu, doświadczyliśmy na swojej skórze przy ostatnich strajkach w stolicy.

Gdy będziemy postępować w ten sposób, kryzys gospodarczy długo jeszcze będzie zatruwał nam życie.

Fr. Kl.

Rzut oka na stan i obrót handlowy polsko-sowiecki.

Spodziewane ożywienie stosunków handlowych polsko sowieckich budzi wysokie zainteresowanie tak wśród przemysłowców i handlowców polskich jako i wśród miarodajnych czynników sfer przemysłowo-handlowych sowieckich. Jedni i drudzy mają ku temu bardzo poważne przyczyny. Wiele silnie rozwiniętych w Polsce gałęzi przemysłowych, jak przemysł górnośląski, włókienniczy naftowy, metalowy chemiczny i

inne, interesują Rosję przedewszystkiem jako rynek zbytu dla całego szeregu jej surowców (szmelc żelazny ruda żelazna i manganowa, bawełna szmaty, len, tłuszcze i smary wszelkiego rodzaju i t. p.), z drugiej zaś strony, jako najbliższego dostawcę artykułów, których brak daje się silnie w Rosji odczuwać (manufaktury wyrobów metalowych, maszyn i narzędzi rolniczych, rur, drutu, naczyń żelaznych i emaljowanych, a z artykułów przemysłu chemicznego: sody, kwasu siarczanego i t. p.). Polska — wobec przeżywanego od dłuższego czasu kryzysu gospodarczego i wobec trudności napotykanych przy eksporcie na rynki zachodnie, widzi w Rosji zbyt dla swych wyrobów przemysł., oraz dostarczycielkę niezbędnych surowców.

Stosunki handlowe polsko-sowieckie były do 1925 r zupełnie znikome, niewspółmierne do zainteresowania, jakie przedstawia dla każdej strony rynek drugiego państwa. Od 1924 r. jednak — na skutek forsowania eksportu ze strony Polski oraz rozszerzenia ram importowanych ze strony Z. S S R i wobec podniesienia się zdolności nabywczej wsi oraz silnej rozbudowy przemysłu — stosunki te znacznie się ożywiły.

	Przywóz w zł.	Wywóz w zł.
1924 r.	og. przyw. 4.932.000	og. wyw. 11.418.000
1925 r. 11 m.	„ „ 8.753.000	„ „ 32.597.000

Rosja w eksporcie polskim przyniosła się z 13 na 6 miejsce; zwiększyła się również i różnorodność grup towarowych.

Artykuły, któremi głównie w handlu polsko sowieckim w 1925 r. (za 11 miesięcy) obracano, są:

	Przywóz w zł.		Wywóz w zł
Produkty spożywcze	3.945.373	—	11.835.593
Rośliny i części oddzielnie niewymienione	112.778	—	534.468
Zwierzęta żywe i produkty zwierzęce	1 532.165	—	
Materjały i wyroby włókiennicze	87.000	—	12.854.726
Odzież i konfekcja	74.425	—	1 221.115
Rudy i minerały	2.414.367	—	170.907
Metale i wyroby metalowe	3.361	—	3.690.746
Maszyny i aparaty	28.213	—	600.247
Oleje miner. l. asfalt. ropa i t. p.	16.566	—	479.003
Farby - barwniki - lakiery	1	—	223.179
Galanterja	482	—	243.309
Przybory szkolne ap. prec. i t. p.	2.352	—	157 191
Chemikalja	18997	—	125 105
Papier i wyroby papierowe	133	—	134.985

Pomimo znacznego rozszerzenia gatunków eksportowanych do Z S R. artykułów, główne miejsce w dalszym ciągu zajmują artykuły przemysłu włókienniczego spożywczego (cukier), maszyn, narzędzi i wyrobów metalowych produkty naftowe (parafina, wazelina) i chemiczne (saletra, siarka, artykuły farmaceutyczne).

Ważną rzeczą dla Polski jest aktywność bilansu handlowego z Z S S. R., tak silnie akcentująca się od samego początku stosunków handlowych Polski z Sowietami można więc mieć nadzieję i to dobrze uzasadnioną, że przy odpowiedniem unormowaniu tych stosunków, wobec tegorocznego urodzaju w Rosji i przy wielkiem zapotrzebowaniu towarów, aktywność ta charakteryzować będzie i w bieżącym roku stosunki handlowe obu tych Państw.

H. G.

Przed zamknięciem dwóch hut na Górnym Śląsku.

Jak nas informują ze strony miarodajnej, przedłożyła w tych dniach Katowicka spółka akcyjna dla hutnictwa i górnictwa wojewodzie śląskiemu wniosek o udzielenie zezwolenia na zamknięcie **Huty Marty** i stalowni **Hubertów.** Towarzystwo przyszło bowiem do przekonania, że prowadzenie przedsiębiorstw mniejszych dzisiaj się nie rentuje, do której to właśnie kategorji zakładów wyżej wymienione huty należą. Zatrudniają one wspólnie około 1000 robotników.

Zasadniczo nie możnaby mieć nic przeciw takiej racjonalizacji produkcji, do której dąży dziś przemysł hutniczy w całej Europie, a nawet możnaby fakt taki powitać z uznaniem, **jako objaw dążności do reorganizacji i uzdrowienia naszego przemysłu hutniczego.** Niestety jednak chwila obecna, w której bezrobocie na G. Śląsku przybrało już wprost zastraszające rozmiary, nie nadaje się do przeprowadzenia akcji sanacyjnej, gdyż chwilowo przynajmniej zwiększyłaby ona jeszcze bardziej i tak już aż nadto dotkliwe bezrobocie. W dodatku obie te huty są niemal w obrębie samych Katowic i fakt zamknięcia tych hut tuż **pod okiem samego województwa musiałby pod względem psychicznym jaknajgorzej podziałać na ludność Śląską,** dając żywiołom komunistycznym nowy pohop do agitacji wywrotowej i podkopywania autorytetu władz polskich.

Jak wiadomo Ministerstwo Kolei Żelaznych zamówiło w hutach górnośląskich 15.000 tonn szyn i 5.000 tonn akcesoryj, któreby pozwoliły na utrzymanie ruchu w hutach na przeciąg sześciu miesięcy. Pomimo konkretnego zapewnienia, że zamówienie niebawem wpłynie na ręce syndykatu hut żelaznych, Ministerstwo Kolei Żelaznych dotychczas milczy, milczy już parę tygodni — **a sytuacja w przemyśle żelaznym pogarsza się z dnia na dzień**

Rozważając ciężkie położenie przemysłu hutniczego, pisze też słusznie „Rzeczpospolita" że najlepszem rozwiązaniem kwestji byłoby przydzielenie hutom górnośląskim **większych zamówień rządowych,** któreby pozwoliły utrzymać ruch w hutach przynajmniej w dotychczasowych rozmiarach bez większych szkód dla obecnych kosztów produkcji. Również i ożywienie się ruchu budowlanego z nadchodzącą wiosną wpłynęłoby już teraz bardzo na stan zamówień w hutach, niestety jednak wobec zupełnej niemożliwości uzyskania długoterminowego i taniego kredytu nadzieję na ożywienie się tego ruchu są tak minimalne, że nie są one w stanie wywrzeć jakiegokolwiek wpływu na zwiększenie się zapotrzebowania produktów żelaznych na rynku krajowym. Mogłaby tu zaradzić tylko **większa pożyczka** zagraniczna, jeżeli nie rządowa, to przynajmniej dla samorządów, umożliwiająca im rozwinięcie żywszej akcji budowlanej. W tym kierunku powinny też iść wszystkie wysiłki rządu, by niezależnie od pertraktacyj o wielką pożyczkę państwową, uzyskać przynajmniej mniejsze kredyty komunalne, któreby komunom naszym pozwoliły przystąpić w najbliższym czasie do wykonania opracowanych już dawno programów inwestycyjnych.

Władze wojewódzkie nie powinny dopuścić obecnie do zamknięcia hut Marty i Hubertów, tylko zmusić odpowiednie czynniki do tego, aby ograniczenia niezbędnie potrzebne rozłożono na większą ilość hut.

P.

Zjazd przemysłowy w Krakowie.

Z uznaniem i radością powitać należy torujące sobie wśród polskich przemysłowców przekonanie, że sanację gospodarczą kraju przeprowadzić powinniśmy sami o własnych siłach, bez opierania się na kapitale zagranicznym, jako na warunku i środku bez którego ani rusz! Co prawda ten obcy kapitał może nam być pożyteczny i przyczynić się skutecznie do rychlejszego zlikwidowania tłoczącego naszą gospodarkę państwową przesilenia, ale nie jest nieodzowny.

Przypisywać nasz kryzys gospodarczy i bezrobocie jedynie brakowi kapitałów, jest rzeczą błędną. Przyczyna tkwi w ogólnem przeistoczeniu się ustroju nietylko gospodarczego, ekonomicznego, ale także umysłowego i duchowego na całym świecie.

Wprawne oko doświadczonego lekarza stosunków ekonomicznych i społecznych zauważyć mogło objawy zbliżającego się rozwijającego przełomu już z początkiem bieżącego stulecia. Wojna niestety nie przerwała tego przeistaczania się gospodarczego świata, jedynie przytłumiała je u nas i przysłaniała je przed nami, aż nareszcie wybuchło ono siłą żywiołu krępowanego i duszonego, a nie regulowanego.

Kraje, które na to przeistaczanie się ustroju gospodarczego zwróciły uwagę, wyszły z tego kryzysu mniej nadwyrężone i mniej osłabione. Przeżywały go bowiem powolniej.

Gdyby tylko brak kapitałów, był powodem przesilenia gospodarczego, to kraje rozporządzające takiemi zasobami pieniężnemi, że mogą innym państwom udzielać kredytów w postaci pożyczek gotówkowych, powinnyby od przesilenia gospodarczego i bezrobocia być wolne. Tymczasem widzimy, że ani Anglja ani Ameryka od tych bolączek nie są wolne. Tak u nas jak w państwach o wysokiej walucie kryzys gospodarczy przywdziewa swoją ostateczną postać: zapełnione magazyny wytwórni, brak zbytu i bezrobocie. Główna zatem droga do poprawy to reorganizacja pracy i produkcji jako i reorganizacja techniki zbytu towarów przez wyszukiwanie i stwarzanie nowych rynków.

Powyższe dążenia stanowiły charakterystykę drugiego zjazdu Porozumienia Gospodarczego Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski, który odbył się w Krakowie dnia 16. I. 1926 r. Zebranie to nabiera szczególniejszej wagi, z tego powodu, że wzięły w niem udział Związek Przemysłu Przetwórczego z Katowic, który zgłosił także swój akces do Porozumienia Gospodarczego, oraz Związek Przemysłowców z Sosnowca.

Zadaniem krakowskiego zjazdu Porozumienia Gospodarczego było dokładne określenie stanowiska poszczególnych zrzeszonych związków, w stosunku do szczegółów uchwalonego na katowickim zjeździe programu.

Między innemi znalazły się na wokandzie i następujące sprawy: zmiany w ustawodawstwie socjalnem, podwyższenie kar za zwłokę zaległych podatków, rozporządzenia walutowe i ich braki, organizacja pracy w przemyśle, polityka handlowa. Po uzgodnieniu opinji i poglądów, polecono osobnym komisjom ostateczne opracowanie tych spraw, celem zareferowania tychże na następnem posiedzeniu.

Dużo uwagi poświęcił zjazd reorganizacji w przemyśle, zalecając sferom gospodarczym stosowanie doświadczeń naukowej organizacji pracy, oraz zalecając im popieranie tejże organizacji w Polsce. Ogół uczestników zjazdu jednakże stanął na tem stanowisku, że nie powinno się zwracać tak wielkiej uwagi na doświadczenia przemysłu zagranicznego, a w szczególności przenosić tylko na nasz grunt jego zdobycze, gdyż praca naszego przemysłu odbywa się zupełnie w odmiennych warunkach, zbliżonych coprawda do systemu europejskiego, ale w żadnym razie nie amerykańskiego. Uważać się przytem powinno, że organizacja ta specjalnie musi się dostosować do rzeczywistych warunków, w jakich nasz przemysł krajowy pracuje.

W stosunku zaś do dzisiejszej polityki handlowej zjazd wyraził dezyderat pod adresem Rządu o konieczności jaknajszybszego zawarcia korzystnych umów handlowych ze wszystkimi sąsiadami, uważając, że umowy takie będą w możności przyczynić się do ożywienia pracy naszego przemysłu.

Bardzo przychylnie i z uznaniem odniósł się zjazd do działalności Związku Obrony Przemysłu Polskiego, który postanowiono popierać i przeprowadzić wedle sił. Szerzy on bowiem wśród społeczeństwa zdrowe zrozumienie dla poczynań gospodarczych, oraz wpływa skutecznie na kierunek racjonalnej rozbudowy gospodarczej w kraju.

Wep.

Najwyższe odznaczenie polskiej fabryki na międzynarodowej wystawie w Rzymie.

W dniu 31-go stycznia r. b. zamknięto w Rzymie międzynarodową wystawę, w której reprezentowany był przemysł bardzo licznych państw europejskich i zamorskich. W dziale budowy maszyn dla przemysłu drzewnego palma zwycięstwa w postaci medalu i dyplomu „Grand Prix“ przypadła w udziale polskiej fabryce

C. Blumwe i Syn w Bydgoszczy

należącej do koncernu Zjednoczonych Fabryk „Unia“ T. A. z siedzibą centrali w Grudziądzu.

Fabryka ta, dysponując szeregiem patentów konstrukcyjnych dawnych oraz przyznanych w ostatnim czasie przez Urząd Patentowy Rzeczpospolitej Polskiej, buduje traki kilku typów, obrabiarki do drzewa, piły taśmowe oraz tarczowe itd., któremi to maszynami, będącemi wyrazem ostatnich zdobyczy technicznych obsługuje rynek wewnętrzny jako też różne inne rynki zagraniczne. Kierownictwu fabryki za chlubny rozgłos polskiej zdolności wytwórczej należy się wyraz pełnego uznania.

O zwrot wywiezionego a niezwróconego dotychczas polskiego mienia.

Wobec przewidywanych układów z rządem Sowietów, uważamy za konieczne przypomnieć, że jeszcze bardzo dużo przedmiotów wywiezionych z Polski przez Rosję, a będących własnością obywateli Rzeczpospolitej Polskiej — nie zwrócono dotychczas. Na mocy traktatu zawartego między Polską a Rosją w dniu 18. III. 1921 r. — rząd Sowietów i Ukrainy, zobowiązał się w art. XII. pod Nr. 2 w punktach a, b, 4, itd. wskazane przedmioty — będące własnością Polski — zwrócić. Zwrot mienia osób prywatnych ewakuowanych przed 1. sierpnia 1914 r. miał być uskutecznionym do 1. października ub. r., a ostateczny rozrachunek miał być obowiązkowo dokonany w ciągu 18. miesięcy. Ponieważ akcja restytucyjna nie jest jeszcze ukończona, byłoby pożądanem, aby zainteresowane władze polskie i osoby prywatne, przygotowały spis brakujących przedmiotów i złożyły go w ręce odpowiednie, aby późniejsze ewentualne starania nie okazały się spóźnionemi.

Dla lepszej orjentacji Szan. Czyt. informujemy, że podług obowiązujących obecnie przepisów w Rosji nie może być kwestjonowana prawność konfiskaty z przed 16. kwietnia 1920 r., natomiast przedmioty już po powyższej dacie skonfiskowane, o ile właściciel udowodni nieprawność konfiskaty, będą mu napewno zwrócone. Na wypadek gdyby przedmioty takie już nie istniały, rząd Sowietów zobowiązany jest dać, odszkodowanie, obliczając po cenach rynkowych.

A więc pro memoria!

Musimy jeszcze zwrócić uwagę na palącą sprawę zwrotu depozytów bankowych, wkładów z pocztowych kas oszczędności itp. należnych nam sum, które przejął od nas bank Sowietów.

Sądzimy, że sprawa ta powinna być w pierwszym rzędzie poruszoną przez przedstawiciela polskiej Komisji rewakuacyjnej p. Piekarskiego podczas jego spodziewanej niedługo bytności w Moskwie.

Pocztowa Kasa Oszczędnościowa w charakterze inkasenta.

Rozszerzając dotychczasową działalność P. K. O. urządziła w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Katowicach i Łodzi specjalne biura celem inkasowania weksli i innych papierów wartościowych. Czy nadanie tym urzędom **wyłączności** przy obecnym znacznie zwiększonym obiegu weksli jest korzystne, najbliższy czas pokaże.

Wynagrodzenie pobierane za te zlecenia nie jest małe, tembardziej, że już na samym wstępie podwyższono od 15 z. m. opłatę za porto, doliczaną do odsetek inkasowych od weksli z 50 groszy **na jeden złoty.** Z deklaracji obowiązujących przy składaniu weksli do inkasa dowiadujemy się, że zainkasowane sumy **zapisuje się na konto czekowe** nadawcy. Ten nieodzowny warunek uniemożliwi posiłkowanie się P. K. O. Większość interesentów, poza tą prostą czynnością wyręczania się przy odbiorze pieniędzy **nie szuka** i nie życzy sobie lokaty na kontach czekowych.

Posiadacze zaś tych kont, niechcą gmatwać stosunku swych wkładów i wpłat, płatnych natychmiast za okazaniem czeków, z wpływami zainkasowanemi. Niechcą też tracić procentów na spóźnionem walutowaniu tych wpływów, i nie nęci ich prowadzenie podwójnej kontroli. Najwięcej zaś radziby uniknąć zmudnych reklamacyj spowodowanych jakoby zwiększonym obrotem.

Punkt 2 i 6 tych deklaracji o niesprawdzaniu tekstu weksli, **o odmowie odpowiedzialności za zgubę, niesporządzenie protestu** itp., są to warunki, które dla wnikających w treść tych ostrych zarządzeń i zastrzeżeń, stanowczo nie są do przyjęcia. Rażą biurokratyzmem nieliczącym się z potrzebami życia i wymogami ochrony własnego mienia.

Inkaso jest to **ściąganie cudzych należności, za określonem wynagrodzeniem** od wpływów wekslowych. Nie jest to usługa grzecznościowa, a **wyraźne wyręczanie się za umówioną zapłatą.**

Ustąpienie zaznaczone, na odwrotnej stronie weksla w celu inkasa równa się udzieleniu płatnego pełnomocnictwa, które z mocy art. 1991 i 1992 K. N. przewiduje nie tylko odpowiedzialność pełnomocnika, ale i wynagrodzenie za szkody i straty. W związku z punktem 10 deklaracji zwracamy uwagę, że prawo ustaliło:

Protest weksla jest **podstawą regresu,** a niewniesiony lub wadliwy protest może udaremnić możność poszukiwania na żyrancie i poręczycielu. Protest jest warunkiem formalnym, którego żaden inny akt zastąpić nie może, dla tego też na P. K. O. w braku specjalnej dyspozycji zawsze będzie ciążyć obowiązek założenia prawnego i skutków nie zaprotestowania lub wadliwego sporządz. protestu. Pozatem dalszemi skutkami protestu są: 1) Z dniem spisania protestu rozpoczyna się **bieg procentu od sumy wekslowej** i co najważniejsze **liczy się termin przedawnienia** weksla.

2) Protest udowadnia też, że posiadacz domagał się w terminie zapłaty i że zapłata nie nastąpiła.

Nie ulega też wątpliwości, że P. K. O. odpowiada za swego zastępcę, którym się wyręcza.

Jest to nietylko sankcja prawna, ale uświęcenie obyczajów.

St. Kr.

Ćwierć wieku nieprzerwanej służby dla polskiej placówki wytwórczej.

W historji rozwoju polskiego przemysłu Zachodniej Polski najstarsze i największe przedsiębiorstwo produkcyjne, firma Tow. Akc. H. Cegielski w Poznaniu, obchodziła w dniu 1 bm. w składzie kierowniczego swego personelu rzadką i wielce podniosłą uroczystość jubileuszową. Przed 25 laty bowiem, w dniu 1 lutego 1901 r. wstąpił do przedsiębiorstwa tego, wówczas jeszcze dość skromnego w swych rozmiarach, jeden z obecnych dyrektorów firmy p. inżynier **Henryk Suchowiak.**

Jubilat pochodząc z powszechnie szanowanej rodziny wielkopolskiej, po ukończeniu politechniki w Stuttgarcie w 1897 r. i 4-letnim pobycie zagranicą, gdzie pracował m. i. w Breslauer Maschinenbauanstalt, wraca do kraju i pracuje w firmie Paetzold w Inowrocławiu, a w dniu 1 lutego 1901 r. wstępuje do firmy H. Cegielski jako inżynier. Już 1. X. 1902 r. zostaje mianowany naczelnym inżynierem. Od 1. 1. 1908 wchodzi w skład zarządu Tiwa i na tem stanowisku pozostaje po dziś dzień.

P. inż. dyr. Suchowiak, odznaczający się prawością charakteru, umiłowaniem twórczej pracy polskiej, wzorowością wypełniania przyjętych obowiązków, dla swych wybitnych zdolności fachowych, jako kolega, urzędnik i przełożony powszechnie był poważany, spotykając się w kołach przemysłu i handlu naszego z zasłużoną sympatją. Zaabsorbowany pracą z tytułu zajmowanego odpowiedzialnego stanowiska zawodowego, Jubilat znajdował zawsze jeszcze czas dla pracy na niwie społeczno-gospodarczej, a szczególnie żywy brał udział w dziedzinie gospodarki komunalnej już za czasów rządów zaborczych, należąc do deputacji miejskiej dla spraw gazowni i elektrowni. Od czasu wskrzeszenia samoistności naszej państwowej wybrany został jako znawca spraw zakładów miejskich do Rady Miejskiej miasta Poznania, będąc jej członkiem do dziś. Jako członek Głównej Rady Kolejowej przy Min. Kolei w Warszawie brał również żywy i czynny udział przy opracowywaniu taryfy celnej.

Spełniając zatem zadania zawodu u steru najpoważniejszej rdzennie polskiej placówki wytwórczej, Jubilat z równą gotowością — aczkolwiek cichą współpracą — przyczynia się ochotnie we wszelkich poczynaniach dla dobra miasta, którego jest zasłużonym obywatelem, jak niemniej dla dobra kraju i całego społeczeństwa.

To też z wyrazem pełnego uznania, z okazji rzadkiej rocznicy, składamy Jubilatowi z tego miejsca najszczersze nasze życzenia, by w szeregu zasłużonych dla dobra kraju jednostek, przy czerstwem zdrowiu współdziałać mógł z pożytkiem jak najdłuższe jeszcze lata.

—p.—

Wiadomości z branży

Metalowcy żądają podwyżki.

Jak donosi Ajencja Wschodnia, Związek Metalowców Z. Z. P. zwrócił się do Związku Przemysłowców Metalowych z żądaniem rewizji obecnych płac, ponieważ umowa przewiduje ponowną rewizję w razie, gdy wzrost kosztów utrzymania przekroczy 10 procent. Przemysłowcy uzależniają odpowiedź od decyzji posiedzenia zarządu. Jak słychać, istnieje obawa zatargu w przemyśle metalowym, ponieważ przemysłowcy nie są skłonni przychylić się do żądań pracowników.

Uruchomienie fabryk w Lublinie.

Pomimo ciężkich warunków kredytowych i ogólnego zastoju w przemyśle metalurgicznym, przemysłowcy lubelscy starają się zmniejszyć liczbę bezrobotnych i w tym celu uruchamiają całkowicie swoje fabryki. Dnia 3 lutego br. fabryka **„Narzędzi Rolniczych M. Wolski i S-ka“** w Lublinie uruchomiła odział odlewni, będący od dłuższego czasu nieczynny. Za przykładem powyższej fabryki mają w tym miesiącu zwiększyć ilość dni pracy, jak również powiększyć liczbę robotników pozostałe fabryki.

Rozszerzenie produkcji firmy „Herzfeld et Victorius“.

Herzfeld et Victorius, Tow. Akc. w Grudziądzu komunikuje: „Nie istnieje w Grudziądzu, jak również nie powstaje fabryka Junker et Ruh, produkująca piece i kuchenki gazowe. Natomiast prawdą jest, że na podstawie umowy z firmą Junker et Ruh, Karlsruhe, Herzfeld et Victorius, Tow. Akc. w Grudziądzu przejęło z początkiem 1925 roku fabrykację głównych odlewów do kuchenek gazowych dla tej firmy. Odlewy te uzupełnia się armaturami, które dostarcza firma Junker et Ruh, wyroby zaś gotowe zbywane zostają wyłącznie za pośrednictwem przedstawicielstwa generalnego zakładów firmy Junker et Ruh w Grudziądzu. Najważniejsze zatem części kuchenek gazowych, nieprodukowane w żadnej innej fabryce w kraju, wyrabia się w zakładach przemysłowych firmy Herzfeld et Victorius, Tow. Akc. w Grudziądzu.

Węgiel podrożeje.

Jak się dowiadujemy, t. zw. konwencja węglowa postanowiła ostatnio podwyższyć z dniem 15 lutego cenę węgla o 6,25 procent na całym polskim obszarze celnym z wyjątkiem Gdańska, pod warunkiem: o ile taryfy przewozowe na Gdańsk i Gdynie nie ulegną podwyżce. W razie zwyżki stawek przewozowych do Gdańska i Gdyni należy się liczyć z dalszą podwyżką ceny węgla w kraju. Podwyżkę obecną motywują przemysłowcy przyznaną ostatnio górnikom podwyżką zarobków.

Kapitał amerykański w polskiem górnictwie.

Amerykańska grupa Harrimana, która posiada już koncesje eksploatacji rudy manganowej na Kaukazie w Rosji sowieckiej, a także przystąpiła do finansowania i eksploatacji kopalni cynku na niemieckim Górnym Śląsku, ostatnio zaś przeprowadziła rokowania co do dzierżawy kopalni cynku na polskim Górnym Śląsku, zwróciła się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z prośbą o pozwolenie otwarcia nowych, względnie puszczenia w ruch już istniejących wydzierżawionych kopalń cynku na Górnym Śląsku, oraz kopalń rudy żelaznej i ołowiu w zachodniej części Małopolski. Koncern Harrimanna, jak widać, zamierza rozwinąć w Polsce akcję na większą skalę w górnictwie polskiem.

Produkcja cynku w Niemczech.

Produkcja cynku w Niemczech w roku 1925 wyniosła 58 621 tonn, wobec 41 438 tonn za rok 1924. W ostatnich miesiącach roku ubiegłego konsumcja wewnętrzna zmniejszyła się, pomimo to produkcja cynku rozwija się nadal, ze względu na wywóz zagranicę.

Węgiel w Zagłębiu Ruhry.

Produkcja węgla w Zagłębiu Ruhry w r .1925 wyniosła 104 110 000 tonn, wobec 94 070 000 w r. poprzednim 70 950 000 tonn, w roku 1919 i 114 500 000 w roku 1913. Produkcja brykietów w roku 1925 osiągnęła sumę 3 540 000 tonn, wobec 2 790 000 tonn w roku 1924, 2 800 000 tonn w r. 1919 i 4 950 000 tonn w roku 1913.

Zakłady Kruppa nie dają dywidendy.

Towarzystwo Akcyjne Fryderyk Krupp nie zamierza w roku tym rozdzielić dywidendy.

Ford tworzy trust stalowy.

Nowojorska „Herald Tribune“ donosi, że Ford planuje utworzenie trzeciego z rzędu największego amerykańskiego koncernu stalowego. Kapitał akcyjny połączonych towarzystw wynosić ma ćwierć miljarda dolarów.

Przygotowania do europejskiego kartelu żelaznego.

Dnia 5 b. m. rozpoczęły się w Pradze narady międzynarodówki (miedzynarodowa federacja związków metalowców, kierunku socjal-demokratycznego). Przedmiotem obrad będzie ustalenie taktyki wobec przygotowanego europejskiego kartelu żelaznego.

[87]

Transakcje Sowietów z Fordem.

Ford zawarł z Sowietami umowę na sprzedaż 12.000 traktorów „Fordson", i to na kredyt jednoroczny. Zaznaczyć należy, że dotychczas Ford sprzedawał tylko za gotówkę.

Wielkie zakupy maszyn zagranicą czynią Sowiety.

Techniczna komisja sowiecka, która przed paru miesiącami wyjechała zaganicę, celem poczynienia zakupów maszyn dla sowieckiego przemysłu węglowego, wróciła obecnie do Sowdepji. Zamówiła ona dla zagłębia Donieckiego 196 maszyn, z tego 150 w Stanach Zjednoczonych, 42 w Niemczech a 4 w Anglji. Suma tych zakupów wynosi 2 mil. dol. Pomimo, że Stany Zjednoczone zasadniczo kredytu nie udzielają, powiodło się sowieckiej komisji dostać maszyny za zapłatą tylko 60 procent w gotówce, a reszta została zakredytowana na trzy miesiące.

Produkcja światowa żelaza.

Podług rocznych zestawień „Iron Trade Review" produkcja światowa surowca żelaza wyniosła 75.184.000 tonn w r. 1925 wobec 66.994.000 w r. 1922. Cyfra roku ubiegłego jest największą od czasu wojny; produkcja przedwojenna z r. 1913 wynosiła 77.182.000 tonn. Produkcja stali również wykazuje wzrost i wynosi 88.764.000 tonn wobec 77.319.000 w r. 1924, 76.949.000 w r. 1923, 64.870.000 w r. 1922 i 75.019.000 w r. 1913. Produkcja r. 1925 jest największą, jaką kiedykolwiek zarejestrowano. W powyższej produkcji największy udział przypada na Amerykę i wynosi 47% ogółu produkcji surowca żelaza i 51% produkcji stali. Produkcja stali w Europie wynosiła 37.000.000 tonn, z czego więcej niż połowa pochodzi z Francji i Niemiec; oba te kraje notowały w roku ubiegłym najsilniejszą produkcję znaną dotychczas. Wielka Brytanja straciła w roku ubiegłym więcej niż 1 miljon tonn w swej produkcji, która jednak w końcu roku zaczęła powracać do poziomu normalnego. Produkcja Belgji utrzymała się na tej samej wysokości co w roku poprzednim; Czechosłowacka produkcja wykazała znaczny wzrost. Produkcja stali w Europie wynosiła w r. 1925 — 40.800.000 tonn wobec 36.600.000 tonn w r. 1924 i 42.500.000 w roku 1913.

Australja podnosi cła przeciwangielskie.

Australijski Tariff Board zamierza podwyższyć cła na wyroby angielskie, a więc na surówkę żelazną z sh 20 na 30, na stal szwejsowaną i bloki z 32 sh 52, żelazo sztabowe z 44 na sh 75, żelazo obręczowe z 70 na sh 80, ciężkie koła z 35 na sh 60, lekkie z 45 na sh 70, dźwigary z sh 48 na sh 88, rury z 27 i pół ad valorem na 35 procent, na blachę białą, która nie płaciła dotychczas żadnego cła, nałożono cło 105 procent ad valorem.

L. P-wicz

Kilkadziesiąt wskazówek i reguł dla personelu handlowego.

III

27. Jeżeli klient wyrazi życzenie, ażeby towar zakupiony nadesłać mu, natenczas ekspedjent przekonuje się wpierw, czy o życzonym czasie towar będzie można wysłać, czy wysyłka nie pociąga za sobą specjalnych szpezów i dopiero wówczas służąc klienteli uprzejmie odpowiednią informacją, zapisuje dokładny adres, który dla pewności powtarza, stwierdzając temsamem w obecności gościa zgodność zapisku. Czynność tę załatwić należy sprawnie i szybko, bez niecierpliwienia gościa długiem czekaniem za definitywną decyzją.

28. Każdą reklamację ze strony odbiorców, uzasadnioną lub bezpodstawną zgłosić należy natychmiast kierownictwu przedsiębiorstwa. W międzyczasie podaje się klientowi krzesło z uprzejmą prośbą o chwilę cierpliwości.

29. Przed sprzedażą na kredyt, w każdym wypadku, ekspedjent winien wpierw zaciągnąć informacji w książkowości (oddziale buchalteryjnym) czy danemu odbiorcy można oddać towar na kredyt i otrzymane tam przyzwolenie winno być ujęte krótką adnotacją lub znakiem odnośnego urzędnika na kartce bloku kasowego. Od zasady tej nie dozwolonem jest odstępować nawet w wypadkach gdyby stan zdolności płatniczej czy sytuowania był ekspedjentowi osobiście dobrze znanym. Niezastosowanie się do tego, naraża ekspedjenta na ponoszenie wszelkich z tegorodzaju samowolnie dokonanych transakcyj, wynikłych konsekwencji, ewentualnie strat.

30. Ekspedjent, towarzyszący do drzwi klienteli, opuszczającej lokal handlowy, winien pożegnać ją uprzejmie krótkiem poleceniem przedsiębiorstwa nawet i w tych wypadkach, jeżeli gość nie zakupił niczego. Używane zwroty są tu różne: „Polecamy się uprzejmie na przyszłość"! Prosimy przy zapotrzebowaniu skorzystać znowu z naszej usługi"! — Do gościa, który nic nie kupił: „Prosimy wybaczyć, lecz w najbliższej przyszłości (w tych dniach — za 3 dni) służyć już będziemy mogli życzonym towarem" i t. p.

31. Jeżeli zupełnie nam nieznany klient, który poraz pierwszy przybył do lokalu handlowego, wyrazi życzenie, ażeby zakupiony a nie zapłacony towar przysłać mu do hotelu, natenczas posłaniec wydać może towar tylko za poprzedniem doręczeniem gotówki. Posłańcowi w takim wypadku nie dozwolonem jest podejmować się jakichkolwiek ubocznych posług dla gościa, czy to zmienić pieniądze i t. p., nie wolno mu również zostawiać pod jakimkolwiek pozorem towaru bez otrzymania należnej gotówki. Na każde podobne życzenie ze strony danego osobnika posłaniec dać winien odpowiedź odmowną, oświadczając: „Przepraszam (Pana, Panią), lecz mam dokładne i ścisłe polecenie, którego samowolnie zmienić nie mogę". — Obowiązkiem ekspedjenta, zwrócić posłańcowi uwagę na to.

32. Odbiór towaru przeznaczonego do odniesienia odbiorcy pokwitowany być musi przez klienta przy odbiorze, które to pokwitowanie odbioru zawierać winno datę i podpis oraz nazwisko posłańca.

33. Ekspedjent, obsługiwać powinien — jak to już powyżej podano, tylko jednego klienta, przedkładając — zawsze równą liczbę sztuk towaru lub życzonego artykułu, sprzątając powyżej tej liczby znajdujące się na stole i nieodpowiednie sztuki na miejsce właściwe lub na ubocze. Zasada ta ma tę zaletę, że ekspedjent przywykłszy do przedkładania zawsze równej liczby sztuk towaru, ma dokładne na rzut oka przejrzenie i na wypadek zniknięcia jednej sztu-

ki, natychmiast brak zauważy. Sposób ten najlepszą jest ochroną przeciw rafinowanym kradzieżom podczas obsługi i w czasie nawału pracy — i dlatego ekspedjenci zasadę tę we własnym interesie stosować powinni.

34. Ekspedjent, mimo swej grzeczności, układności i uprzejmości, winien klienta dokładnie obserwować a zwłaszcza wtenczas, jeżeli dla przedłożenia dalszego wyboru zniewolony jest bądźto odwrócić się lub oddalić, obsługiwany natomiast gość niby to zajęty jest wybieraniem i porównywaniem już zaoferowanego towaru. Baczyć należy na to, że w torbach targowych, szczególnie obszernych płaszczach ze specjalnemi kieszeniami, znika często „tanio“ zdobyty towar i dorobek kupca, wynoszony przez rafinowanych złodziei.

35. Kto pozwoli się okradać w przedsiębiorstwie handlowem podczas obsługi, nie może rościć sobie pretensji do zalety niezawodnego i pewnego siebie ekspedjenta. Wypadek stwierdzonej kradzieży zgłosić należy natychmiast do kierownictwa zakładu. Również po otwarciu handlu, po powrocie z przerwy obiadow., czy to przy innej sposobności zauważony brak towaru w zawiadującym lub przydzielonym oddziale sprzedaży, jest obowiązkiem zgłosić niezwłocznie do wiadomości kierownictwa. To samo odnosi się do ogólnego personelu, o ile kto na drodze bezpośredniej lub też pośredniej dowie się, względnie poinformowany jest o zachodzących w przedsiębiorstwie nieuczciwych manipulacjach. Nieuwiadomienie przełożonych czy kierownictwa o podobnych wypadkach, na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, jest dostatecznym powodem do natychmiastowego wypowiedzenia.

36. Przy pochwyceniu złodzieja składowego na gorącym uczynku lub w razie pościgu za nim, upoważniony jest każdy z personelu do przychwycenia i przytrzymania go aż do nadejścia policji.

37. We wszelkich wypadkach i przy każdej sposobności, dbać należy także i poza obrębem przedsiębiorstwa o dobrą opinję własną oraz firmy.

38. Ekspedjent lub pomocnik handlowy, okazujący należyte zainteresowanie swym zawodem, obserwować winien okna wystawne, urządzenia, sposoby reklamy jako też ceny innych konkurencyjnych i spokrewnionych przedsiębiorstw handlowych. W dążnościach zgłębiania swej wiedzy fachowej przynosi to niekiedy wielkie korzyści. O wzorowych ulepszeniach i nowościach w wspomnianym zakresie, należy powiadomić swego szefa, czy przełożoną swą władzę, kierownictwo przedsiębiorstwa.

39. Każdy pomocnik handlowy winien niestrudzenie pracować nad zdobyciem coraz to głębszej wiedzy fachowej, gdyż tylko siły fachowe, które w zabiegach swych wznieść się potrafią na wyższy poziom, ponad przeciętną, normalną zdolność, liczyć mogą na lepsze ufundowanie swej przyszłości. Wiele ku temu sposobności znaleźć można w Stowarzyszeniach handlowców. Młodsi koledzy skorzystać mogą w zagadnieniach fachowych wiele, również od starszych i doświadczonych handlowców, których generacja młodsza winna należycie poważać. Miast tracenia całego wolnego od zajęć czasu [28] jedynie na rozrywkach i zdrowie podrywających zabawach, zaleca się dalsze samokształcenie, śledzenie czasopism i literatury fachowej, dalej uprawianie sportu oraz mierne prowadzenie sposobu życia, która to droga prowadzi do dobrobytu i zapewnia czerstwe zdrowie do późnych lat.

40. Wobec współkolegów należy być zawsze uprzejmym, unikając zbytniej zażyłości i poufałości.

41. Zachowanie tajemnic interesu jest obowiązkiem, którego personel handlowy zbyt często niestety nie spełnia. Zwraca się więc uwagę, że rozszerzanie i opowiadanie spraw interesu poza obrębem lokalu firmy, jest niedozwolonym i karygodnym występkiem.

42. Przedstawicielom władz i urzędnikom, którzy służbowo przyjdą do lokalu handlowego, nie dozwolonem jest personelowi udzielać choćby na żądanie jakichkolwiek informacji lub szczegółów o stosunkach handlowych firmy, lecz zwrócić ich należy dla załatwienia sprawy do biura szefa względnie kierownika.

43. Zbyteczne niszczenie, rozrzutność w używaniu formularzy i blankietów firmowych, nadruków, papieru pakowego, torebek, oraz materjałów biurowych, jest wzbronionem i tego należy się wystrzegać.

44. Kto należycie przestrzega zarządzeń kierownictwa, dba o dobro zakładu i współpracą swoją przyczynia się do prosperowania przedsiębiorstwa, przekonany być może o tem, że i jego osobiste sprawy w miarę możności znajdą odpowiednie uwzględnienie. Ścisłe stosowanie się do niniejszego regulaminu pracy, stopień wypełnienia przejętych obowiązków, jest zarazem dla każdego z personelu handlowego miernikiem poparcia jego własnych interesów i potrzeb moralnych i materjalnych.

Przeciwgnilny środek na drzewo.

Centralne amerykańskie towarzystwo chemiczne podaje szczegóły doświadczeń wpływu produktu wytworzonego z gorącego przedestylowania nafty z domieszką arszeniku.

Nowy ten środek przeciwgnilny, prócz ogólnego zastosowania ma wielkie znaczenie dla statków. Okazało się bowiem, że wystarczy dany przedmiot zanurzyć w naczyniu z zawartością tego zmieszanego płynu, albo pomalować powierzchnię — aby raz na zawsze uchronić drzewo przed rozkładem.

Przy kosztach o połowę niższych od innych zastosowanych dotychczas środków, wyniki okazały się o wiele lepsze.

St. Kr.

Ważne dla odmawiających abonament!

Ponieważ zdarza się czasem, że abonenci po otrzymaniu rachunku za prenumeratę gdy mają zapłacić należność, odmawiają abonament od zaraz, zwracamy więc ponownie na to uwagę, iż jeżeli nie jesteśmy w posiadaniu zlecenia na prenumeratę roczną z podpisem abonenta to we wszelkich innych wypadkach obowiązuje abonament kwartalny; to znaczy że: **prenumeratę skreślić można jedynie z końcem każdego kwartału, ale nigdy na początku lub w środku kwartału.**

Administracja.

900

Łóżka metalowe

i materace sprężynowe wszelkiego rodzaju ma gotowe stale na składzie oraz dostarcza takowe na specjalne żądanie, po cenach bardzo przystępnych.

Wielkopolska Wytwórnia Wyrobów Żelaznych

Józef Kawczyński, Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr. 90.

Telefon 1761.

Wirówki

przerabiające 40—400 ltr. na godz. 901

dostarcza tanio wprost ze składu

Max Balzerowitz, Gdańsk,

Altschottland 12. — Telefon 2712.

Resory do powozów

w wszelkich rozmiarach lub podług nadesłanych wzorów poleca 2353

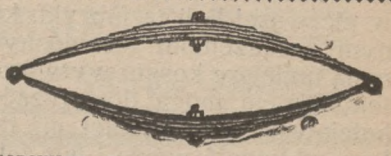

Wytwórnia resorów P. MARCINIAK, Starkowo p. Błotnica (Pozn.)

Tylko hurtownie!

Rowery, maszyny do szycia

oraz wszelkie części zapasowe

Broń i amunicję

posiadamy stale w wielkim wyborze na składzie i polecamy po cenach przystępnych 1945

HURTOWNIA PNEUMATYKÓW T. z o. p.

Telefon Nr. 51. **Ostrów (Wlkp.)** Adres tel.: „Pneumatyk".

Tylko hurtownie!

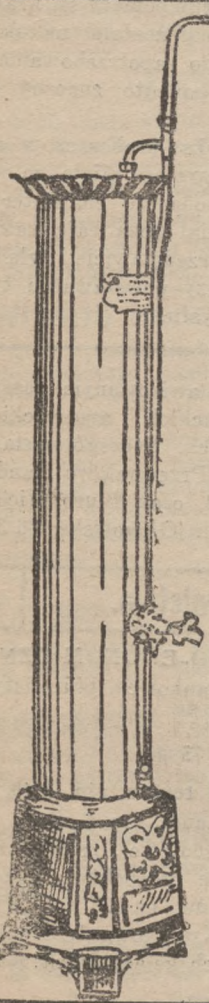

Urządzenia klozetowe, umywalkowe i kąpielowe, umywalki marmurowe, emalj. wanny kąpielowe Armatury gazowe i wodociągowe, rury żeliwne, kamionkowe, gazowe i kotłowe Łączniki żelazne kuto-lane, pompy, ołów, rury ołowiane i cyna do lutowania

Telegr.: SCHUSAGO

Telefon: Nr. 2 i 1240

K. GOTTSCHALK HURTOWNIA ŻELAZA

KRÓLEWSKA HUTA

UL. KATOWICKA 32—34

1636

Zamówienia na parowozy.

Wskutek trudności budżetowych i dążenia p. ministra skarbu do uniknięcia deficytu w budżecie państwa — ministerstwo kolei pertraktuje z przedstawicielami fabryk lokomotyw i wagonów w sprawie **zredukowania zamówień kontraktowych na rok bieżący.** Jednocześnie ministerstwo kolei będzie dążyć do tego, aby zamówienia wykonywały w pierwszej linji te fabryki, które dzięki nowoczesnym urządzeniom technicznym i dużej produkcji mają mniejsze koszta wytwórcze i handlowe, a więc tem samem mogą dostarczać lokomotywy i tabor kolejowy znaczne taniej, niż mniejsze fabryki, oddalone od kopalń węgla i hut żelaznych.

Do największych fabryk tego rodzaju należy Chrzanów. Co do fabryki „Parowóz" w Warszawie, to posiada ona kontakt tylko na dostawę 360 parowozów w ciągu 12 lat. Zaznaczyć należy, że przy ustalaniu nowych cen na parowozy wzięte będą pod uwagę, jako wskaźnik — najniższe ceny krajowe. Jest to pożądane, gdyż pomimo wszystko — skarb państwa nie może płacić jednej fabryce mniej, a drugiej więcej, pokrywając tem samem wysokie koszta handlowe średnich i mniejszych fabryk.

Suma, która może być wyasygnowana w r. b. na tabor kolejowy jest tak okrojona, że musi być jaknajlepiej wyzyskana, a więc tem samem **wszelkie zamówienia powinny być dawane z jak największą oględnością.** W najbliższych artykułach zastanowimy się nad zamówieniami dla poszczególnych fabryk parowozów i wagonów oraz nad kosztami handlowemi i innemi wydatkami, które niewspółmiernie obciążają cenę produkcji. **A. W.**

Poświęcenie nowowybudowanych fabryk.

W sobotę, dnia 30. stycznia b. r. odbyło się w Starym Bieruniu (G. Śląsk) poświęcenie nowowybudowanych fabryk lontów, kapiszonów wybuchowych i łusek oraz zmodernizowanego oddziału fabryki dynamitu. Fabryki te należą do **„Lignozy", Spółki Akcyjnej w Katowicach,** największego w Polsce przedsiębiorstwa, wytwarzającego materjały wybuchowe dla górnictwa, przemysłu i wojska.

„Lignoza" Spółka Akcyjna nabyła w drodze kupna w roku 1924 od niemieckiego koncernu wszystkie do niego należące fabryki, położone w polskiej części Górnego Śląska, a mianowicie w Krywałdzie, Pniowcu i Starym Bieruniu. Równocześnie uświadomiła sobie, że dążenie jej powinno iść narazie w dwóch kierunkach: 1) postawić fabryki na tak wysokim poziomie, aby dorównały najlepszym zakładom konkurencji zagranicznej, 2) dostosować je do warunków, odpowiadającym nowym rynkom zbytu.

W tym celu „Lignoza" Ska Akc. przebudowała i zmodernizowała fabryki w Krywałdzie i w Starym Bieruniu, stawiając je na stopie, mogącej śmiało współzawodniczyć z największemi tego rodzaju fabrykami zagranicznemi czego dowodem jest uwaga, zamieszczona w jednym z najpoważniejszych czasopism zagranicznych, które w numerze listopadowym z 1925 r. wyraziło się o przedsiębiorstwie tem słowami: „zdaniem fachowców olbrzymie zakłady „Lignozy" Ski Akc. wytrzymują porównanie nawet z najlepszemi fabrykami w Europie zachodniej".

W zrozumieniu konieczności uniezależnienia przemysłu krajowego od zagranicy „Lignoza" w 1925 r. wybudowała w Starym - Bieruniu trzy nowe fabryki, a to lontów, kapiszonów i łusek. — Fabryka lontów jest jedyną w Polsce fabryką, wyrabiającą wszelkie rodzaje lontów używanych w górnictwie i przemyśle. — Wszystkie te nowo wybudowane fabryki są ostatniem słowem techniki, pracują według najnowszych metod, a uruchomienie ich nastąpiło, co wyraźnie podkreślić należy, li tylko przy pomocy sił krajowych. Wytwórczość zakładów postawioną została na poziomie, zapewniającym pokrycie całkowitego zapotrzebowania rynku wewnętrznego i umożliwiającym ponadto znaczny eksport tych materjałów.

Poświęcenia donał miejscowy ks. proboszcz w asystencji ks. wikarjusza. — Sama uroczystość miała ze względu na obecne ciężkie położenie gospodarcze charakter czysto wewnętrzny i wzięło w niej udział poza całą załogą zakładu tylko kilku zaproszonych przedstawicieli władz, którzy współdziałali bezpośrednio przy powstawaniu tych nowych placówek polskiego przemysłu.

X. Wiedeńskie Targi Międzynarodowe.

Ubiegły rok był dla targów odbywających się w różnych państwach wielce niepomyślnym ze względu na krytyczny stan położenia gospodarczego większości państw europejskich. A jednak mimo to, zeszłoroczne jesienne targi wiedeńskie cieszyły się nader poważną frekwencją eksponentów oraz zwiedzających i kupujących. Około 7000 wystawców, korzystając z pośrednictwa targów, przeznaczyło na sprzedaż mnogość wyrobów i towarów najróżniejszych dziedzin produkcyjnych.

Tegoroczne wiosenne X. Wiedeńskie Targi Międzynarodowe odbędą się w czasie od 7 do 18 marca 1926 r., a widoki ich, wnioskując z dotychczasowych rezultatów prac przygotowawczych, są jak najpomyślniejsze. Ze specjalnych działów targowych i imprez wspomnieć należy: Międzynarodową Wystawę samochodów i motocykli, dalej działy „Elektryczność w rolnictwie", „Techniczne nowości i wynalazki", „Wystawa myśliwska".

Dla wystawiających i zwiedzających przewidziane są znaczne ulgi i tak: wiza paszportowa jest zbyteczną, przekroczenie granicy dozwolone jest z pomocą legitymacji targów i za zagranicznym choć nie awizowanym paszportem; na kolejach polskich, czechosłowackich i austrjackich obowiązują zniżki biletów kolejowych. Szczegółowemi informacjami służy interesentom Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 3, oraz Biuro Międzynarodowych Targów w Poznaniu, ul. Głogowska 36/37.

Nowe wydawnictwa.

BIBLIOTEKA HANDLOWO-EKONOMICZNA, niezbędna dla każdego handlowca, bankowca, biuralisty i młodzieży kształcącej się zawodowo.

Cena tomiku 75 gr.

w prenumeracie kwartalnej **za 9 tomów złp. 5,40,** dotychczas wyszły: Wizytator szkół handl., prof. Szyc „Zasady księgowości" dyrektor Szkoły Handlowej, prof. Osząk „Geografja gospodarcza" szczegółowe prospekty i egzemplarze okazowe za nadesłaniem znaczków na 75 gr. Warszawa, Tow. Wyd. „Rój", sp. z o. o., Kredytowa 1. Konto P. K. O. Nr. 9880. Żądać we wszystkich księgarniach!

Dzierżawy, zastępstwa, personał, zakupy, sprzedaże itd.

Podróżujący

na wyroby blaszane dobrze wprowadzony w Poznańskiem natychmiast potrzebny. Zgłoszenia pod nr. **2564** do adm. „Rynku Metalowego i Maszynowego“.

2563

OKAZYJNIE! OKAZYJNIE!

KOSY DO TRAWY styryjskie, marki „Dwa Miecze“ i **„ŁOPATA“**, 8 i 8½ ręczne w większej partji 2550

WKRĘTKI MOSIĘŻNE do drzewa ½“—2“ dług.

Tow. Handl. „ŻELAZO“ S-ka Akc. PABJANICE.

SPECJALISTA na palniki do lamp kwarcowych

znajdzie natychmiastowe dobre stanowisko w znanej warszawskiej firmie.

Zgłoszenia do administr. „Rynku Metalowego i Maszyn“ pod nr. 2389.

Motocykl „Harley-Dawidson“

z bocznym wózkiem „Torpedo“ gotowy do jazdy, sprzedam za zł. 1.550

FURTEK - KROSNO Młp. 2560

BUDYNKI

nadające się na różne przedsiębiorstwa i składnice, oraz

plac z torem kolejowym

do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje **Administracja nieruchomości Józefa Drahelma w Poznaniu, przy ul. Dąbrowskiego 85.** 1238

Płyty akumulatorowe i szlam kupuje

Bielawski, 3563 **Poznań, Bukowska 33. Tel. 6418.**

Samochód Taxis, 1246

torpedo, kursujący, marki francuskiej, w bardzo dobrym stanie sprzedam zaraz. **Warszawa, Piękna 19, Nawotniak.**

AUTOBUS

firmy **„Packard“**, 6 cylindrowy siła kon. 15 85, za cenę 16,000 zł do sprzedania Wpłata 5,000 zł, reszta według umowy. Informacji udzieli 1610

A. Pawski, Gurdziądz, Solna 4/5.

Tokarnię 1240

300 × 2.000 mm. kupimy. Zgłoszenia pod **„Avia“, Warszawa, Siedlecka 63. Telefon 58-41 i 54 70.**

Auto „Stoewer“

6-cyl., 12/36 P. S., elegancki wóz, do sprzedania. **T. Joachimczyk, Grudziądz, Toruńska. Telefon 301.** 1255

Mam na sprzedaż kompletny, bardzo dobrze utrzymany parowy **garn. młocarniany 64“ — Odlewacza i formiarza** (kawalera) poszukuje zaraz firma **„Nofama“, Nowemiasto n/Drwęcą, inż. W. Jędrzejewski,** 1256

Garnitur młocarniany

firmy **Richard Garret. Anglja,** 10 H. P., powierzchnia ogrzewalna 10 qm., szerokość bębenka 54 cal., w bardzo dobrym stanie zaraz na sprzedaż. Bliższych informacyj udzieli

Dr. Wyszkowski, adwokat

Chełmża (Pomorze), Rynek 13. 1258

Wielkie handlowe przedsiębiorstwo

na Pomorzu, składające się ze składu kolonjalnego, restauracji, z pełną koncesją, handlu opałowego, budowlanego i fabryki likierów, do tego 3-piętrowy spichlerz, który nadaje się na handel zbożem W budynku wszelkie wygody: światło elektryczne i centralne ogrzewanie we wszystkich pokojach Pięcioosobowy samochód nowy, wraz z inwentarzem martwym i żywym, z powodu stosunków familijnych natychmiast do sprzedania lub wydzierżawienia. Cena kupna 100.000 zł Adres: **Marta Pałkowska, Starogard, Al. Skarszewska 7 Pomorze.** 1245

OKAZYJNE

Młocarnie parowe == Lokomobile

Elewatory do słomy

Sprzedaje po cenach przystępnych **„UNIA“ Tow. Akc. Chełmno (Pomorze).** 1248

Wagę wozową sprzedam, 3-tonnową, nieużywaną, najnowszej amerykańskiej konstrukcji, **firmy A. Krzykowski, Warszawa. Tel. 65-09,** za zł. 900, nowa kosztuje zł. 1.500. 1243

Samochód

„Mercedes“ 16/45, limuzyna w bardzo dobrym stanie, światło elektryczne, starter, gotowy do jazdy, sprzedam. **G. Schiller, Poznań, ul. Dąbrowskiego 75.** 1454.

Szczapy sosnowe I. klasy, świeże lub też suche, 8.50 zł, **dobre okrąglaki** 6.75 zł za metr loko składnica oddaje wagonowo za gotówkę **Jakób Jaśtak, Cekcyn (Pomorze).** 659

Śrutownik walcowy, zupełnie nowy i motor benzynowy, czterokonny korzystnie do nabycia **Karol Szuster, mistrz pie arski, Rogoźno (Wielkop.)** 1258

1459

Samochód

Adler 21/55 H. P., 6 osobowy, z nasadką, zdatny do przeróbki na autobus, gotów do jazdy, tanio do sprzedania

Tow. Akc. „CEGŁA“ - Poznań

Aleje Marcinkowskiego nr. 28.

Montera wpracowanego w konstrukcji wag wszelkiego typu, przyjmie od 1. 3. 1926 roku. 2552

Brunon Rosen, wagomistrz Grudziądz, Tuszewska Grobla 12.

Sprzedam młyn murowany
3 pary walców, kamień, kasper i jagielnik, motor Diesla 35 HP. zupełnie nowy, mieszkanie murowane o 6-ciu ubikacjach. W odległości 5 km., drugi młyn podobny wydzierżawię, lub sprzedam maszyny młyńskie i nowy motor. Zgłoszenia prosimy skierować pod adresem: 2524
M. Zarawski, właśc. młyna Sokal, ul. Słoneczna

DO SPRZEDANIA: maszyny do wyrobu dachówek gąsiorów cementowych (form. Rautenschwanz) 13 szt. na mtr. kw., maszyny do wyrobu cementowych podwójnych karpiówek, 21 szt. na mtr. kw., maszyny do wyrobu cementowych dachówek zakładkowych, włącznie podkładek i przynależności, bardzo mało używane, prócz tego formy do rur cement., używane o 200—400, 500—700, 800—900 mm. średnicy w świetle, włącznie pierścieni i przynależności; wszystko materjał i fabrykaty niemieckie. Oferty uprasza się nadsyłać pod **K. P. 2537** do Admin niniejszego pisma. 2537

Motor elektryczny
(na równy prąd) 16 P. S.,
okapturzony, zatem szczelnie ochroniony przed kurzem i wilgocią sprzeda za przystępną cenę 2559
F. Büttner, Gdańsk, Abegg-Gasse 2.

1 dynamomaszyna
(12 Volt) okazyjnie na sprzedaż, **Poznań, ul. św. Czesława nr. 15/III.** 2133

Dobrze utrzymaną
prasę do słomy
(Ballenpresse) sprzedam. 2235
G. Schierfke, Poznań
ul. Dąbrowskiego nr. 93.

Sprzedam podwozie samochodu półciężarowego „Tablot", 50 H. P., z zapasowym motorem zamiennemi częściami. **Warszawa, ul. Złota 4, Majewski. Telefon 228-05,** 2234

Okazyjna sprzedaż:
Maszyna parowa, leżąca, 600—900 H. P. 12 atm., 3 kotły parowe (Tischbein) pow. ogrzew. 250 m² 13 atm., 1 kocioł parowy (Tischbein) pow. ogrzew. 180 m² 13 atm., Lokomobila Wolfa 100—120 H. P., 12 atm., Motor Diesla, leżący, czterocylindrowy 450—500 H. P., **KONTYNENT, LWÓW, Kopernika 17.** Poszukuje się odbiorców na złom (Schrott) różnych metali. Kupuje się maszyny używane. 634

Sprzedaż motoru.
W elektrowni miejskiej w Brodach, w dniu 16 lutego 1926 r. o godzinie 10 rano, publiczna licytacja uszkodzonego wielkiego motoru Diesla wraz z kołem popędowem. — Cenę wywołania 10 gr za jeden kilogram wagi loco elektrownia. 635

KUPNA

Kupię
motor na ropę o 30 k. m.
w dobrym stanie. Oferty upraszam ze szczegółowemi opisami, jak rok budowy, i z podaniem ceny do „Rynku Metalowego i Maszynowego" pod nr. **2546.**

Kupię wiązałkę (prasę do słomy), wiążącą drutem w baloty kwadratowe, możliwie lekki model i fabrykat Schulza. 2557
Paul Seler, Poznań, ul. Przemysłowa Nr. 23.

Parowy garnitur do młócenia używany. Lokomobila najmniej 10 k. m. Najchętniej niewyreperowany kupię. Oferty i podanie cen do 2562
K. Urbański, Święciechowa pow. Leszno.

Tartak kupię
możliwie nowej konstrukcji, może być używany lecz w dobrym stanie, z dolnym ruchem trak rozpięcie ramy ± 650 mm, pożąd. firma Hoffmanna cyrkularka, transmisje, dynamo, kolejka i inne Oferty ze szczegółowym opisem i ceną proszę nadsyłać do administracji majątku 2527
Czarne, p. Gostynin z Warszawska.

Kupię za gotówkę używane szyny
65 mm. wysokości, luźne i podkładach stalowych. Oferty sub: „Szyny" kierować do „Kurjera Warszawskiego" Marszałkowska 108 2538

2248 Poszukuję kupna
1500 worków od suchych wytłoczyn lub też **1500 worków od cukru** raz używanych. **E. Jahnke, Gniew, Telefon 32 i 33.** 2247

Poszukuję kupna 2—3 metry długiej
tokarki żelaznej oraz heblarki do dykt
„NOFAMA" Nowemiasto n. Drwęcą ◆ inż. W. Jędrzejewski

Narzędzia
blacharskie szukam celem kupna **J. Mikut, Poznań, ulica Grunwaldzka 25.** 2242

Lokomobile 2237
8—10 Atm. pary sytej, 60 do 70 P. S., w dobrym stanie kupię
Fr. Dondajewski, tartak parowy, Oborniki.

Poszukujemy
motoru 12 P. S. w dobrym stanie celem kupna. **Wika i Ska, Bydgoszcz, Bernardyńska 10.** 2299

Kupię samochód
mało używany. Reflektuję jedynie na maszynę w dobrym stanie, model z 1923 lub 1924 r. Oferty listowne proszę skierować: **Raczyński, Warszawa,** Plac Małachowskiego 2. 2279

Poszukuje się dobrze utrzymanej 2297
maszyny do polerowania metalu
z wszelkiemi przyborami. Oferty z podaniem ceny itd.
Poznański Zakład Ortopedyczny, Poznań, ul. Gąsiorowskich 7.

Dział budowlany i drzewny

Bezrobocie a ruch budowlany.

Zarząd Stowarzyszenia zawodowego przemysłowców budowlanych oraz prezydjum delegacji stałej zrzeszeń budowlanych i stowarzyszeń zawodowych przemysłowców budowlanych, reprezentujących interesy społeczno-zawodowe przemysłu budowlanego całej Polski, zwróciły się do panów ministrów: przemysłu i handlu, pracy i opieki społecznej, skarbu, spraw wewnętrznych oraz robót publicznych z uwagami, które mogłyby się przyczynić do uregulowania tych nienormalnych stosunków, jakie wskutek ogólnego przesilenia objęły całokształt naszego życia gospodarczego.

Organizacje budowlane już kilkakrotnie wysuwały postulat, że **ożywienie ruchu budowlanego w najszerszem tego słowa znaczeniu**, to jest obejmującego zarówno budownictwo, jak roboty publiczne, prowadzi do kompletnej **likwidacji bezrobocia.** Postulat ten nabiera szczególnego znaczenia w chwili obecnej, w chwili krytycznego stanu przemysłu i zastoju w życiu gospodarczem. Z budżetu państwowego na I kwartał b. r. w całości prawie **wyeliminowano** ze względów oszczędnościowych kredyty budowlane, stanowiące dotychczas jedną z głównych podstaw ruchu budowlanego. Wprowadzono natomiast olbrzymie sumy na udzielanie zapomóg rosnącej z dnia na dzień armji bezrobotnych.

Taki stan rzeczy z punktu widzenia ogólnego uznać należy za przynoszący nieobliczalne straty dla państwa.

Wyjście z tej trudnej sytuacji jest jedno. Jest niem hasło, rzucane już wielokrotnie z różnych miejsc, hasło polityki, idącej w kierunku popierania w najbardziej wydajny sposób wytwórczości, a środkiem mogącym wywrzeć wpływ prawie natychmiastowy na bieg naszego życia gospodarczego, jest uznany powszechnie zagranicą, szczególnie w Stanach Zjednoczonych, ruch budowlany, w najszerszem tego słowa znaczeniu.

Zatrudnienie jednego murarza normalnie pociąga za sobą zatrudnienie 6 robotników w związanych z budownictwem gałęziach produkcji. A zatem zatrudnienie około 60.000 robotników przy pracach budowlanych w całej Polsce pociąga za sobą **całkowitą likwidację bezrobocia.**

Należy przytem uwzględnić, że przemysł budowlany korzysta wyłącznie z surowców krajowych, zużytkowując również w znacznym stopniu niewykwalifikowane ręce robocze (pomoc do noszenia materjałów budowlanych) szczególnie w dziale robót ziemnych, jak budowa dróg i t. d., w największym stopniu też może się przyczynić do uszczuplenia kadr bezrobotnych, rekrutujących się w głównej mierze z pośród surowych sił roboczych.

Utrzymanie jednego bezrobotnego w ciągu roku pociąga za sobą nieunikniony dla państwa, a tem samem dla całego społeczeństwa koszt w wysokości około 1.000 złotych. Przy obecnym stanie bezrobocia powoduje to wydatek przeszło 300 miljonów złotych rocznie. Suma powyższa w przeliczeniu na izby mieszkalne daje 75.000 nowych izb. Kwota 300 milj. zł, zużyta na cele produkcyjne, to jest na popieranie budownictwa i gałęzi produkcji z niem związanych, da możność zlikwidowania całego bezrobocia, zaspokojenia choć w części grożącego opłakanemi następstwami natury społecznej, głodu mieszkaniowego, wreszcie **utrzymania przy życiu szeregu przedsiębiorstw budowlanych,** które obecnie coraz liczniej przystępują do likwidacji interesów, powodując tem nieobliczalne straty dla organizmu gospodarczego i zmniejszając poważnie dochody skarbu państwa.

Coprawda inwestycje wszelkiego rodzaju nie mogą być, jak w roku ubiegłym, czynione z normalnych dochodów państwowych. Winny one znaleźć pokrycie **w środkach nadzwyczajnych.** W razie umieszczenia w budżecie kredytów budowlanych, nie mogą to być w żadnym wypadku kredyty cząstkowe, wystarczające zaledwie na rozpoczęcie budowli, która później w ciągu szeregu lat nie jest wykończona. Szereg robót budowlanych, jest w ten sposób rozpoczęty i niewykończony, pociągając za sobą nietylko uszkodzenie już wykończonej roboty, ale zupełnie nieprodukcyjne zużycie funduszów państwowych.

Fundusze, przeznaczone na zasiłki dla bezrobotnych, winny znaleźć zastosowanie w popieraniu ruchu budowlanego, który skutecznie przyczynić się może do naturalnej likwidacji bezrobocia. **P.**

Zastój na rynku drzewnym.

Wiadomości, jakie ostatnio otrzymujemy z różnych stron kraju, świadczą o zupełnym zaniku w ostatnich miesiącach obrotu handlowego tartemi materjałami drzewnemi na rynku krajowym.

Zastój w budownictwie spowodował na składach i przy tartakach nagromadzenie desek ciesielskich i stolarskich z zeszłorocznej kampanji w bardzo dużych ilościach.

Zapasy te przemysłowcy i kupcy drzewni gotowi by sprzedać z konieczności dla zdobycia środków obrotowych po cenach nawet niżej kosztów własnych. Brak jednak nabywców, gdyż nawet wieś przestała się budować z braku gotówki.

Znamiennym dowodem zastoju jest fakt, że giełda drzewna w Bydgoszczy w ciągu zimowych miesięcy załatwiła zaledwie **2 drobne transakcje.**

Powyższy stan odbił się niekorzystnie na zaopatrzeniu przemysłu tartacznego w surowiec drzewny z bieżącego sezonu rębnego, gdyż nikt nie jest w stanie nabyć większych partyj drzewa okrągłego na potrzeby rynku krajowego.

Lasy Państwowe dokonały większych sprzedaży drzewa w okrągłym stanie kupcom zagranicznym, którzy, nie płacąc w kraju podatków, danin, patentów i nie ponosząc ciężarów socjalnych, mogą dawać wyższe ceny, niż przemysłowiec krajowy. Jednak pytanie, do czego to doprowadzi.

Wywóz drzewa w roku ubiegłym.

Bilans handlowy roku ubiegłego zaznaczył się znacznym wzrostem wywozu drzewa. W roku 1924 wywieziono papierówki 229 658 tonn, w roku zeszłym zaś 690 563 tonn; ograglaków i kopalniaków w roku 1924 wywieziono 162 179 tonn, w roku zeszłym zaś 345 469 tonn; kłód, klocków i dłużyc w roku 1924 188 051 tonn, w roku zeszłym zaś 494 724 tonn; bali, desek i łat wywieziono w r. 1924 1 123 812 tonn, w roku zeszłym zaś 1 139 589 tonn; podkładów w roku 1924 wywieziono 206 675 tonn, w roku zeszłym zaś 361 033 tonn; wyrobów bednarskich w roku 1924 wywieziono 44 474 tonn, w roku zeszłym zaś 73 789 tonn; mebli w roku 1924 wywieziono 4 139 tonn, w roku zeszłym zaś 4 736 tonn.

O cenę cegły.

Wobec pogłosek, jakoby cena cegły w ostatnich czasach została podwyższona z 65 złotych na 95 zł za 1 000 sztuk loco cegielnia — Związek Przemysłowców w Krakowie (Sekcja Ceramiczna) komunikuje nam, że pogłoski te są nieprawdziwe, gdyż cena cegły — mimo podrożenia materjałów technicznych, opału, i drożyzny kredytu, utrzymuje się dotychczas na poziomie 60—65 złotych za 1 000 sztuk cegieł loco cegielnia.

Ciężkie położenie przemysłu budowniczego w Łodzi.

Dnia 24 ub. m. odbyło się walne zebranie Członków Związku Budowlanego i zawodów pokrewnych miasta Łodzi. Głównym tematem posiedzenia była dyskusja nad obecną sytuacją w przemyśle budowlanym. Wbrew zapowiedzi Rządu i przyrzeczeniom samorządów, rozległa akcja budowlana projektowana na wiosnę roku ubiegłego, zawiodła najzupełniej, a to z powodu ogólnego kryzysu i braku gotówki. Sytuacja robotników działu budowlanego jest znacznie cięższa, gdyż jako robotnicy sezonowi, znajdują się oni w gorszem położeniu, aniżeli inni robotnicy, wobec ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Uchwalono szereg rezolucyj, które mają być przedłożone władzom.

Eksport cementu do Brazylji.

Stosownie do informacyj polskich placówek zagranicznych, Brazylja w wielu kierunkach mogłaby być dla naszego przemysłu poważnym rynkiem zbytu. Kraj ten jest przedewszystkiem poważnym importerem cementu. Import cementu do Brazylji wynosi około 300 000 tonn rocznie, wartości przeszło jeden miljon funtów szterlingów. Ceny, jakie można uzyskać na tamtejszych rynkach, wahają się pomiędzy 23—28 milrejsów za beczkę 150 kg. (1 dolar amerykański równy obecnie 6-ciu milrejsów i 700 rejsów). Z innych warunków sprzedaży — kredyt nie przekracza z reguły terminu 120 dni. Dotychczasowymi importerami cementu do Brazylji są: Anglja, Danja, Szwecja, Belgja i Niemcy.

Ulgi tranzytowe dla drzewa w Czechosłowacji.

Zarząd Kolei Żelaznych czechosłowackich ogłosił ostatnio taryfę ulgową dla papierówki, idącej tranzytem z Piotrowic do Weipert i Reizenhain. Fracht ulgowy wynosi do Weipert 11,28, a do Reizenhain 10,84 koron czeskich za 1 000 kg. Ulga obowiązuje od 22 do 30 czerwca r. b. pod warunkiem, że w tym terminie przejdzie przez Czechosłowację tranzytem najmniej 3 000 tonn papierówki z Polski. Różnicę taryfową realizuje się w drodze refakcji.

Z niemieckiego rynku drzewnego.

Wskutek przypływu gotówki z zagranicy, nastąpiło w ostatnim czasie na niemieckim rynku drzewnym pewne ożywienie. Ceny za okrąglaki wahają się, jednakże konjunktura jest korzystna, oczekuje się wkrótce ustalenia cen. Na drzewo cięte okazał się znaczny popyt, skutkiem braku dowozu z Polski. Konkurencja taniego drzewa z Czechosłowacji, które jako niezupełnie dobrej jakości dostarczane było po niskich cenach, zanika powoli i ustępuje miejsca drzewu przedniej jakości.

Z rynku materjałów budowlanych i drzewa

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Warszawa, 6. 2. (A. W.). Za 1 tonnę fr. wag. st. załad.: cegła (techn.) ogniotrwała normalna 72½ zł, takaż kopulakowa 80 zł, glina ogniotrwała mielona 30 zł, zaprawa szamotowa 45 zł, kamień wapienny 5 zł.

DRZEWO.

Bydgoszcz, 8. 2. (A. W.). Urzędowa Ceduła Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 4 b. m. płacono za 1 m³: bale ang. sosnowe, świerkowe, jodłowe, u/s według usansów gdańsk, franco wagon Gdańsk 338 zł za standart, te same IV kl. 267 zł za standart, papierówka świerkowa, świeżego cięcia franco wagon zach. granica pol.-niem. 24 zł; żądano: za sosnowe słupy telegraficzne wedł. listy kupującego, 80% dług. 7 i 8 m, 20% dług. 6, 9, 11 — 13 m, cena przeciętna franco wagon st. Herby z term. dost. do 31 lip. r. b. 5.45 zł, odziomki jesionowe, grubosłoiste, do gięcia bez sęków, średn. w czubie od 30 cm wzwyż, dług. do 8 m. franco wagon granica pol.-niem. 158.30 zł. W poszukiwaniu: kopalniaki 1.50 m dług., średn. 10, 11, 12 cm., — 1.40 m dług. średn., 10 — 12 cm., — 2 m dług., średn. 10 — 14 cm, sosnowe wałki dł. 1.48 i 2.20 m, średn. 20 cm wzwyż, przec. 23 cm, sosnowe kloce tartaczne, od 28/30 cm, średn. w czubie wzwyż, dług. od 8 m wzwyż, okorowane, sosn. odziomki bez guzów i sęków, drobnosłoiste, średn. w czubie od 30 cm wzwyż, przec. 30/38 cm dług. 6 — 9 m, przec. 7 m, sosn. wałki opałowe suche, dł. 1 m, średn. od 13 cm wzwyż., papierówka świerkowa, podkłady kolejowe, bale bukowe 2 — 4" suche, deski sosnowe 16 mm, środk., lub czubkowe na użytek krajowy, kloce bukowe środkowe bez sęków dług. 1 m, średn. 30 — 50 cm.

Przetargi i licytacje.

— **Zakup mostownic.** Dyrekcja Wileńska P. K. ogłasza na dzień 25 lutego r. b. przetarg ofertowy na zakup 1.500 sztuk mostownic i 300 kompletów podrozjazdnic sosnowych. Szczegóły w Wydziale Zasobów Dyrekcji Wileńskiej, Wilno, ul. Słowackiego 2.

— **Przetarg na budowę szos.** Wydział Powiatowy w Krotoszynie odda w budowę 3 klm. nowej szosy, 4 klm. odnowienia powłok i 2 klm. przebrukowania ulic. Szczegółowe warunki budowy są do przejrzenia w Powiatowym Urzędzie Budowlanym w Krotoszynie od godz. 10—13 (tamże otrzymać można za 1 zł. formularze kosztorysowe). Oferty w zamkniętych kopertach z napisem: „Przetarg drogowy" należy składać do Wydziału Powiatowego w Krotoszynie do dnia 15 lutego br. poniedziałek, godz. 13, poczem nastąpi otwarcie ofert.

— **O nową elektrownię.** Magistrat m. Baranowicz (Województwo Nowogródzkie) poszukuje przedsiębiorców, którzyby podjęli się budowy elektrowni miejskiej swoim kosztem i eksploatowali takową na rzecz własną w okresie objętym umową. Miasto zużywa rocznie 6 tysięcy kilowat — przy zaludnieniu około 20 tysięcy mieszkańców. Bliższych wyjaśnień udziela Wydział Techniczny Magistratu m. Baranowicz.

— **Licytacja na sprzedaż drewna.** Dnia 17-go lutego 1926 roku, o godzinie 12-ej w Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (ulica Lubelska 53) odbędzie się licytacja na sprzedaż z Nadleśnictwa Kozienice 1722.86 metrów sześc. drewna użytkowego sosnowego i 480.30 metrów sześciennych drewna użytkowego dębowego. Informacji udziela D. L. P. w Radomiu oraz Nadleśnictwo Kozienice (2 kilometry od stacji kolejowej Kozienice).

— **Sprzedaż osi wagonowych.** Ministerstwo Kolei sprzeda około 600 tonn starych osi wagonowych ze stali zlewnej. Materjał powyższy znajduje się w składach kolejowych Dyrekcji K. P. w Warszawie, Wilnie, Radomiu, Krakowie, Stanisławowie i Katowicach. Przepustki dla obejrzenia osi w składnicach można otrzymać w Dyrekcjach kolejowych, w powołaniu się na niniejsze ogłoszenie. Zgłoszenia w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Zgłoszenia na zakup starych osi wagonowych", winny być nadsyłane do Kancelarji Departamentu VI Ministerstwa.

— **Przetarg na przebrukowanie ulic.** Magistrat miasta Swarzędza (Wielkopolska) zamierza przebrukować 6.020 kw. metrów ulic. Uprasza się o złożenie ofert na wykonanie podanych prac do 15 lutego 1926 r. do Magistratu.

ANDRZEJ BERLIŃSKI

WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH
LWÓW, SŁOWACKIEGO 4.

WYRABIA: ZNACZKI DLA PSÓW, ODZNAKI DLA WSZELKICH STRAŻY: POLOWEJ, LASOWEJ ITP. TABLICE ORJENTACYJNE DLA GMIN, DROGOWSKAZY ORAZ WSZELKIE ODZNAKI TŁOCZONE W METALU.

WARSZTATY SZEWCZENKI 11.

„Der Eisenhändler"

Otto Hoffmanna Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo fachowe dla branży żelaza, towarów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych i kuchennych oraz handlu maszyn itp. Najlepszy informator źródeł zakupu i organ ogłoszeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.

Abonować można z przesyłką włącznie za 8.— zł. kwartalnie w admin. „Rynku Metal. i Masz." w Poznaniu, Wielka 10. Telef. 2277.

Kalendarze „Eisenhändler" jeszcze na składzie, 1 egz. kosztuje 10 zł z przesyłką.

WYRABIAMY MASOWO:

maneże 1-4 konne

młocarnie cepowe

z hamulcem bębnowym na łożach kulkowych typu „Ideal"

sieczkarnie

do zapędu kieratowego

kartoflarki „Gwiazda B"

i polecamy takowe po cenach umiarkowanych

PP. handlarzom udzielamy znacznych ustępstw.

Bracia Malak, Żnin (Wielkop.)

fabryka maszyn i odlewnia żelaza

Telefon nr. 30. Telegr.: **Bramafa.**

2195

WILLI KIRCHHOF – inżynier cywilny

Tel. 227 **BYDGOSZCZ, Chodkiewicza 36** Tel 227

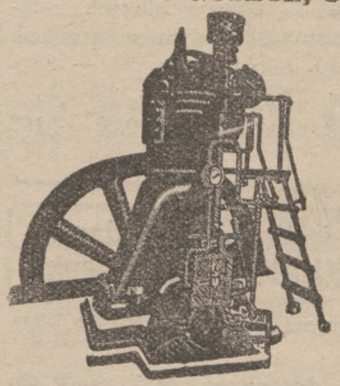

SILNIKI DIESLA

z fabryki Hille-Werke w Dreźnie, do 1000 HP, — zużycie 161 g na godzinę HP.

MASZYNY MŁYNARSKIE

Postawy walcowe, sita płaskie, skrobarki „Universum".

Kompletne urządzenia nowych, przebudowa przestarzałych młynów.

SZACOWANIE. OCENY.

1952

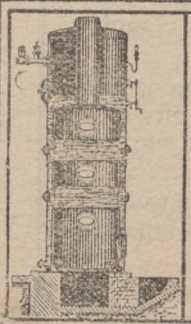

H. KOETZ NAST.

TOW. AKC.

FABRYKA KOTŁOW PAROWYCH

BUDOWA MASZYN I ODLEWNIA ŻELAZA

MIKOŁÓW, GORN. SLĄSK.

URZĄDZENIA DLA BROWARÓW I GORZELNI.

OKOŁO 500 PRACOWNIKÓW

Bezinteresownie!

Na życzenie wskażemy każdemu abonentowi korzystne krajowe **źródła zakupu.**

ZAMKI I OKUCIA

BUDOWLANE I MEBLOWE

wykonuje

TORUŃSKA

FABRYKA ZAMKÓW J. Broda

TORUŃ, UL. KOSZAROWA 11-13. TELEFON 1441

Adres telegraficzny: „BRODABIURO" 42

Z rynku metalowego i węgla

METALE.

Warszawa, 8. 2. (A. W.). Dom Handlowy **A. Gepner,** Warszawa, Grzybowska 27, podaje obecne ceny orjentacyjne półwyrobów metalowych na rynku warszawskim w zł za kg: blacha aluminjowa 7.05, blacha cynkowa cena zasadnicza 1.76, drut cynkowy 3.95, drut aluminjowy 8.46, blacha biała — ceny zależnie od wymiarów i grubości.

Nowy-Bytom, 8. 2. (A. W.). Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Józef Wdowiński w Warszawie) cena za tonnę 180 zł. loco stacja Nowy-Bytom.

Berlin, 8. 2. (A. W.). Urz. not. w Mn. za 1 kg. Miedź elektrolityczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg.) 135¼, miedź rafinada 99—99,3% 1.19 — 1.20, — Standard na luty 1.19 — 1.20, oryginalny surowy cynk hutniczy (w woln. obr.) 0.73½ — 0,74½, cynk w płytach remelted zwykłej jakości handl. 0.66½ — 0.67, oryginal. aluminium hutnicze 98 — 99% w blokach, sztabach walcow. i ciągnion. 2.35 — 2.40, dtto w sztabach walcow. i ciągnion. 2.40 — 2.50, nikiel czysty 98 — 99% 3.40 — 3.50, antymon regulus 1.80 — 1.85.

Londyn, 6. 2. (A. W.). Antymon Regulus 99.50 — 100 L za 1 tonnę.

Londyn, 6. 2. (A. W.). Miedź per kasa 60¼ — 60⅜, — 3 mies. 61¼ — 61⅜, setlement 60¼, — bestselected 63¾ — 65, cyna za got. 283⅜ — 285⅝, — 3 mies. 278⅞ — 279⅛, setlement 283½, ołów dost. natychm. 34 1/16, — term. 33 15/16, setlement 34, cynk dost. natychm. 36 15/16, — term. 36 7/16, setlement 36 7/8, rtęć 15¾ — 15 (za butlę) wolfram 24 — 24½ (za kawałek), elektrolit 66½, — per 3 mies. 67, elektrowivibars 67, cyna banca 286½.

N.-Jork, 6. 2. (A. W.). Zamknięcie. Cts za 1 lb. Aluminium virgin 98—99% 27, miedź lake loco 14⅜, — elektrolyt loco 14.20, — Settlingspreis 14.30, — Casting rafinery loco 13.70, cyna loco straits 63, — 99% 62, ołów N.-Jork loco 9¼, East. St. Louis loco 9⅛, cynk N.-Jork loco 8.65, — East St. Louis loco 8.10, nikiel w sztabach 34, żelazo 22½ dol. za 1 tonnę, blacha biała 5½ dol. za 100 lbs.

WĘGIEL I PRZETWORY.

Warszawa, 6. 2. (A. W.). Za 1 tonnę fr. wag. st. załad. koks karwiński 55 zł, koks górnośląski twardy lub miękki 31 zł, węgiel kowalski myty cieszyński 55 zł, górnośląski gruby 25.60 zł, dąbrowski gruby 24.20 zł.

Wrocław, 6. 2. (A. W.). Z dniem 1. b. m. zmieniono ceny węgla w sposób następujący — za tonnę: orzech prima b (Ludwigs-Glücksgrube) 16.42 mk, węgiel drobny 13.43 koks Ib 24.78 mk.

Zapytania nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC" w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 groszy. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie.

Nr. 1048. Która firma dostarcza maszynki do strzyżenia włosów.

Nr. 1049. Która firma sprzedaje książki polskie i niemieckie do nabożeństwa, różańce i wszelkie inne dewocjonalje.

Nr. 1053. Która huta w Polsce wyrabia ciągniony mosiądz o grubości 20, 30 i 40 mm.

Nr. 1054. Która firma krajowa dostarcza wszelkie szkła techniczne do wodoskazów, oliwiarki szklane, szkła do oliwiarek „Unikum", szkła ochronne i t. d.

Nr. 1056. Która firma sprzeda zdemontowany kompresor-dynamo i tablice rozdzielczą, nadającą się do rzeźni.

Nr. 1057. Kto może podać, ile kosztował w lipcu 1924 roku kg. sprężyn do armat (Vorhangfedern), precyzyjnie wykonanych i kalibrowanych ze specjalnej stali do armat, średnicy 8—16 cm, długości 50—150 cm.

Nr. 1058. Która firma posiada rtęć chemicznie czystą.

Nr. 1059. Która firma może dostarczyć żelazną taśmę pocynkowaną o przekroju 3×30 mm.

Nr. 1060. Która firma podejmuje się pocynkowania drobnych części żelaznych, jak śrub, nitów, gwoździ, podkówek izolatorowych, części odgromnikowych i t. p.

Nr. 1062. Prosi o informacje, czy istnieje w Polsce fabryka maszyn do wyrabiania ciasta, a jeżeli tak, to jaki jej adres.

Nr. 1064. Gdzie można kupić używane (w dobrym stanie) wózki piętrowe do odwożenia surówki cegły glinianej oraz wózki do przewożenia suchej surówki do wyrobu cegły. Szerokość toru 500 m/m.

Nr. 1065. Która firma dostarcza gotowe wyciory lniane lub konopne do czyszczenia karabinów.

Nr. 1066. Która firma może dostarczyć śruby do drzewa z główkami niklowanemi.

Nr. 1067. Która fabryka krajowa wyrabia linoleum.

Nr. 1069. Uprasza się o podanie fabryki, w której będą wyrabiane walce i płyty do fonografu.

Nr. 1071. Która firma może dostarczyć maszynki do zwijania szpagatów na kłębki.

Nr. 1072. Prosimy o wskazanie krajowej firmy, wyrabiającej tubki.

Nr. 1073. Prosimy o podanie firmy, która wyrabia lub może dostarczyć gwizdki sygnałowe, rogowe.

Nr. 1074. Uprasza się o podanie adresu firmy, która fabrykuje pudełka do obuwia.

Nr. 1079. W której hucie można nabyć wagonowo żelazo walcowe od 30 mm szerok., 1 do 2 mm grub.

Nr. 1080. Która fabryka wyrabia baterje suche do latarek kieszonkowych, marki Lehuta — złota 9.

Nr. 1081. Która fabryka w Polsce wyrabia skrzypce, i futerały twarde do skrzypiec.

* * *

Przedsiębiorstwa eksportowe

upraszamy w ich własnym interesie o podanie swych adresów z wyszczególnieniem eksportowanych towarów i wyrobów. Otrzymujemy bowiem w wielce ożywionej korespondencji naszej z kraju i zagranicy bardzo liczne zapytania w sprawie źródeł dostawczych różnych artykułów dla zagranicy względnie życzenia o wskazanie odpowiednich firm dla przejęcia składnic konsygnacyjnych lub reprezentacji firm zagranicznych, importujących wyroby swe na rynek polski.

W sprawach nawiązywania kontaktu z zagranicą, służymy chętnie bezinteresownie wydatną pomocą i informacjami, lecz niezbędne nam są adresy krajowych firm eksportowych i importowych.

ADMINISTRACJA.